

Zákonné požadavky na hospodaření 1 a 5

Životní prostředí

Ing. Jan Dvorský

10.02.2009

Oblast životní prostředí

Podoblast ochrana ptáků

Implementace Směrnice Rady o ochraně volně žijících ptáků 79/409/EHS.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, nařízení vlády pro jednotlivé ptačí oblasti.

Kontroluje: ČIŽP

Hlavní cíl

- Ochrana populací vybraných druhů ptáků, které jsou ohroženy vyhubením nebo poškozením jejich stanovišť.
- Pro ochranu těchto druhů jsou vymezeny na území České republiky nejvhodnější lokality jako tzv. ptačí oblasti (asi 42).
- Na celém území České republiky platí zákaz úmyslného zabíjení, odchytu, zraňování a rušení volně žijících ptáků, úmyslného poškozování, ničení nebo odstraňování jejich hnízd a vajec a dalších činností přímo poškozujících ptačí jedince nebo jejich stanoviště.
- Pro zajištění ochrany ptáků a v návaznosti i dalších živočichů je nutno udržovat dobrý stav jejich stanoviště (biotopu).
- Zachovat vhodné podmínky pro rozmnožování, hnízdění, odpočinek a obstarávání potravy.
- Mezi nejvýznamnější biotopy patří zejména přírodě blízké travní porosty a mokřady, křoviny a jiná rozptýlená zeleň v krajině.

Koho se kontrola týká ?

Kontrola dodržování podmínek směrnice o ochraně volně žijících ptáků v rámci kontroly podmíněnosti se týká všech žadatelů:

- O dotaci v rámci přímých plateb
 - O platby v rámci opatření Programu rozvoje venkova osy II.
-

Kontrolované požadavky SMR 1

SR 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků

1	Nedošlo k poškození nebo zničení významného krajinného prvku vodní tok a niva ? (§ 4 odst.2 z.č. 114/1992 Sb.)
2	Nedošlo k zásahu do krajinných prvků (remízky, meze, křovinné pásy a jiná rozptýlená zeleň) (§ 8 a 5a odst.1 z.č. 114/92 o ochraně přírody a krajiny)
3	Nedošlo k úmyslnému usmrcení ptáka nebo úmyslnému zničení jeho užívaného hnízda ? (§ 5a odst.1 z.č. 114/92 o ochraně přírody a krajiny)

1. Nedošlo k poškození nebo zničení významného krajinného prvku vodní tok a niva?

Předmět kontroly:

- *zemědělci se zdrží smykování a válení,*
- *nezasahují do stávajícího vodního režimu těchto pozemků tzn.*
- *nedojde k vysušování nebo odvodňování, výstavbě meliorací atd.,*
- *nezmění kulturu TTP na ornou půdu,*
- *koryta vodních toků nebudou zasypávána,*
- *poškozována pastvou.*

2. Nedošlo k zásahu do krajinných prvků (remízky, meze, křovinné pásy, rozptýlená zeleň) v rozporu se zákonem.

- Rozptýlená zeleň tvoří nedílnou součást venkovské krajiny, člení ji a utváří její ráz.
- Poskytuje útočiště mnoha druhům živočichů i rostlin, které by jinde v zemědělské krajině už nenašly životní prostor.
- Nabízí úkryt a potravní zdroje zejména pro ptáky a drobné savce.
- Podporuje biologickou ochranu pěstovaných rostlin před škůdci.

Předmět kontroly:

- Činnost je prováděna s příslušnými povoleními OOP.
- Úpravy jsou prováděny mimo období **od 1.3. do 15.8.** (vegetační dobu a dobu hnízdění).

Kdy a jak získat příslušná povolení ke kácení dřevin?

- Ke kácení dřevin v lese není třeba povolení, jde-li o pěstební zásah za účelem obnovy porostů, výchovné probírky porostů, z důvodů zdravotních nebo při výkonu oprávnění podle zvláštních právních předpisů.
- Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin nebo rozsahu zvláštního oprávnění.

Povolení ke kácení dřevin mimo les (žádá-li fyzická osoba) se nevyžaduje:

- Pro stromy o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí,
 - Pro souvislé keřové porosty do celkové plochy 40 m².
 - Povolení pro kácení dřevin mimo les je nezbytné vždy v případě podnikajících právnických nebo fyzických osob.
-

- Žádost o povolení ke kácení dřevin mimo les podává vlastník pozemku, nájemce nebo jiný oprávněný uživatel se souhlasem vlastníka pozemku.
- Povolení vydává obecní úřad, v národních parcích správy národních parků (v ochranných pásmech národních parků a v chráněných krajinných oblastech si správy CHKO nebo NP rozhodování o povolení ke kácení dřevin mohou vyhradit).
- Kácení dřevin rostoucích mimo les se provádí zpravidla v období jejich vegetačního klidu.
- K tomu přihlíží orgán ochrany přírody při vydávání povolení ke kácení dřevin.

3. Nedošlo k úmyslnému usmrcení ptáka nebo úmyslnému zničení jeho užívaného hnízda

Předmět kontroly:

Pokud bude OOP (AOPK,CHKO,NP) vymezeno hnízdo do termínu stanoveného pro jednotlivé druhy, vyznačená plocha bude vynechána po dobu hnízdění z obhospodařování.

Bude se jednat zejména o následující druhy:

Moták lužní - vymezení do 31. 7. v zemědělských plodinách.

Čejka chocholatá - vymezení do 30. 4. na orné půdě.

Kulík říční - vymezení do 30. 4. na orné půdě).

Břehouš černoocasý, vodouš rudonohý, koliha velká, bekasina otavní a chřástal polní - vymezení do 30. 6. na trvalých travních porostech.

Důvod:

Při zemědělských činnostech je důležité minimalizovat ztráty na ptačích populacích, které může způsobit zemědělská mechanizace (při orbě, seči a dalších pojezdech).

Co bude kontrolní orgán požadovat:

- Při kontrole budou zaznamenávány případy usmrcení ptáků,
 - Ničení jejich hnízd či škodlivé zásahy namířené cíleně proti jejich přirozenému vývoji.
 - U vybraných druhů ptáků mohou instituce ochrany přírody vymezit v terénu hnízda, jejichž vyznačená plocha pak musí být po dobu hnízdění vynechána z obhospodařování.
-

- V těchto případech jsou hospodařící subjekty vyrozuměny o výskytu těchto druhů a lze prokázat vědomé a tedy úmyslné usmrcení ptáka či zničení hnízdiště v průběhu prováděných činností.
- U ostatních druhů ptáků se budou posuzovat pouze cílené škodlivé zásahy namířené cíleně proti jejich přirozenému vývoji.
- Užívaným hnízdem se rozumí pravidelně obsazované hnízdo nebo hnízdiště druhů, které využívají a obsazují svá hnízda po dobu více let.

Vymezení hnízda v terénu znamená:

- V případě nálezu hnízda mohou orgány ochrany přírody zřetelně vyznačit nalezené místo pruty s barevnou stužkou na konci (min. 3 kusy o doporučené výšce cca 1 m nad zemí).
- O výskytu hnízda a jeho vymezení bude zemědělec informován písemným oznámením.
- Toto písemné oznámení bude současně zasláno na regionální pracoviště České inspekce životního prostředí a bude obsahovat vymezení v mapovém podkladu
- Maximální rozloha může být 400 m² s uvedením termínu, kdy lze předpokládat ukončení doby hnízdění, a tudíž možnost zahájení zemědělských prací.

Oblast životní prostředí

Podoblast ochrana přírodních stanovišť

Implementace Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, nařízení vlády pro jednotlivé ptačí oblasti.

Kontroluje: ČIŽP

Hlavní cíl

- Evropské směrnice a zákon o ochraně přírody a krajiny definují, pro které druhy rostlin, živočichů a typy přírodních stanovišť mají být vymezeny lokality soustavy Natura 2000.
- Podle směrnice o stanovištích jsou to **evropsky významné lokality (EVL)**.
- Často se jedná o území, kde se díky tradičnímu a citlivému hospodaření dochovala cenná stanoviště nebo vzácný rostlinný či živočišný druh.

Předmětem ochrany může být jeden nebo více typů stanovišť:

- podmáčené louky,
- stepní lokality
- evropsky významné druhy rostlin či živočichů

(např. hořeček český, orchidej střevíčník pantoflíček, sysel obecný nebo modrásek očkovaný).

Mezi nejzávažnější škodlivé zásahy patří:

- Změna vodního režimu (vysušování pozemků) na lokalitách, kde je předmětem ochrany nivní společenstvo nebo druhy na ně vázané,
- Rozorávání při změně travních porostů na ornou půdu nebo při obnově trvalých travních porostů, jsou-li předmětem ochrany luční společenstva nebo druhy rostlin a živočichů vázané na tato společenstva.

Koho se kontrola týká:

- Žadatelé o přímé platby.
 - Žadatelé o platby z Programu rozvoje venkova, osy II.
 - Hospodáři v evropsky významných lokalitách.
-

Kontrolovaný požadavek

1

Nedochází k poškození předmětu ochrany evropsky významné lokality ? (§ 45b z.č. 114/92 o ochraně přírody a krajiny)

Důvod:

Příspěť k zachování rozmanitosti živočišných a rostlinných druhů prostřednictvím ochrany stanovišť (biotopů) volně žijících živočichů a volně rostoucích rostlin a zabezpečit ochranu těch druhů a typů přírodních stanovišť, která jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožená, vzácná či omezená jen na určitou oblast.

Předmět kontroly:

- Změna vodního režimu*
 - Rozorání - změna TTP na ornou půdu*
 - Herbicidy jsou používány pouze bodově k likvidaci plevelů*
-

Co bude kontrolní orgán požadovat:

- Při kontrole se bude zjišťovat, zda nebyl poškozen předmět ochrany pro který je evropsky významná lokalita zřízena.

Poznámka:

- Na území evropsky významné lokality je zakázáno poškozovat předmět ochrany.
- Za poškozování se nepovažuje řádné hospodaření prováděné v souladu s právními předpisy.
- Podmínky hospodaření se vždy podřizují potřebám konkrétního území, nejsou tedy všeobecné.
- V případě pochybností se doporučuje vykonávat plánované činnosti až po předcházející konzultaci s příslušným orgánem ochrany přírody.

Pokud k poškození EVL dojde:

Bude ČIŽP postiženou plochu obecně vždy vztahovat k rozloze chráněného prvku v rámci půdních bloků, které jsou kontrolovaným subjektem obhospodařovány (tj. např. více než 50% z rozlohy, která je součástí těchto půdních bloků):

- V případech kdy je součástí obhospodařovaných půdních bloků chráněný prvek pouze okrajově (např. vymezená plocha tvoří méně než 10% plochy kontrolovaných půdních bloků nebo je součástí těchto půdních bloků méně než 10% celkové rozlohy vymezené plochy) - **posuzovat poškození mírněji.**
- V případech, kdy naopak chráněný prvek tvoří většinu plochy kontrolovaných půdních bloků nebo je v těchto blocích obsažen celý či jeho převážná část - **posuzovat poškození přísněji.**

Kde můžete získat informace:

Informačními místy pro zemědělce pro „směrnici o ptácích“ a směrnici o stanovištích jsou instituce ochrany přírody:

- Správy NP,
 - Správy CHKO,
 - Vojenské újezdní úřady,
 - Území odbory životního prostředí krajského úřadu,
 - Regionální inspektoráty ČIŽP,
 - Střediska AOPK ČR.
-
- Informace a popisy všech EVL naleznete na www.natura2000.cz
 - Hranice EVL je možné dohledat v mapovém podkladu v LPIS na Portálu farmáře.
 - V případě jakýchkoliv pochybností kontaktujte orgány ochrany přírody.
-

Děkuji za pozornost.

Ing. Jan Dvorský

Mobil: 602 360 864

e-mail: jan.dvorsky@foa.cz
